

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/122/122/98

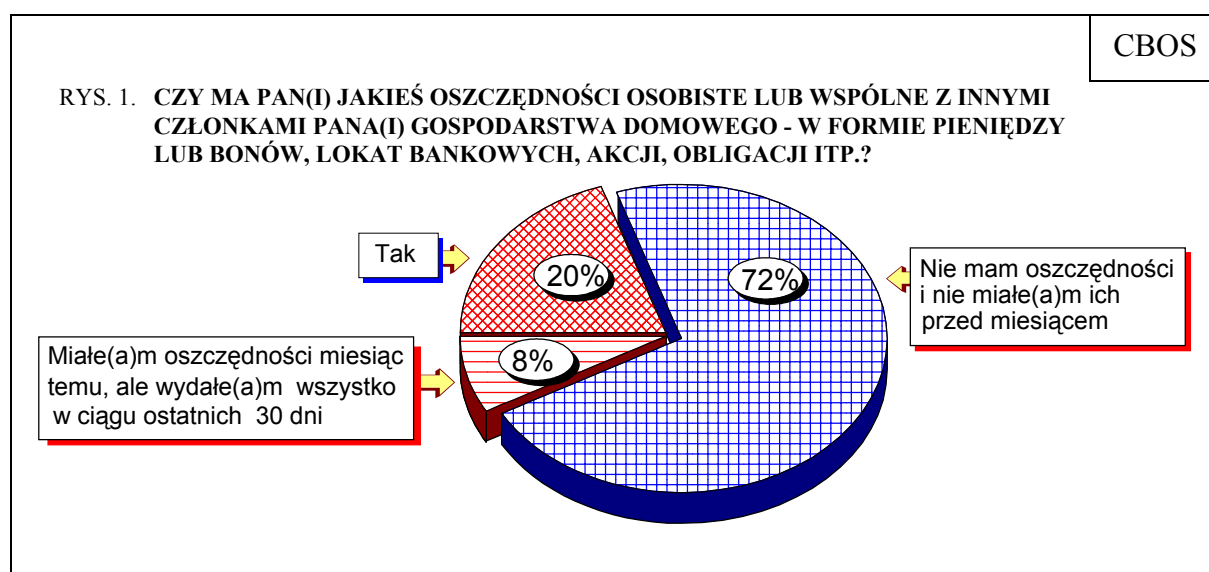
OSZCZĘDNOŚCI I WYDATKI W ŚRODKU LATA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ 1998

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Z deklaracji badanych wynika, że w sierpniu¹ co piąty Polak dysponował oszczędnościami w postaci pieniędzy lub papierów wartościowych. Z pozostałych ankietowanych co dwunasty (8%) wydał w ciągu ostatniego miesiąca wszystkie posiadane oszczędności, większość (72%) zaś nie miała żadnych oszczędności ani w sierpniu, ani w lipcu.

Prawie dwukrotnie więcej mieszkańców miast niż wsi ma oszczędności². Spośród grup społeczno-zawodowych wyróżniają się pod tym względem przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, z których ponad połowa (60%) deklaruje, że ma oszczędności. Ich posiadaczami najrzadziej są renciści (8% tej grupy).

¹ Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (99) przeprowadzono w dniach 14-19 sierpnia '98 na 1085-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Patrz tabele aneksowe.

Posiadanie oszczędności zależy oczywiście od dochodów gospodarstwa domowego. W grupie respondentów o najwyższych dochodach na osobę w rodzinie blisko połowa (47%) deklaruje, że ma oszczędności, wśród osiągających średnie dochody dla badanej próby - co piąty, natomiast w grupie o najniższych dochodach - co siedemnasty (6%). Posiadanie oszczędności bynajmniej nie jest warunkiem koniecznym do zadowolenia z własnych warunków materialnych. Połowa ankietowanych (51%) określających je jako dobre deklaruje, że nie ma i nie miała przed miesiącem żadnych oszczędności.

W lipcu³ i sierpniu badani częściej wydawali zaoszczędzone pieniądze niż gromadzili oszczędności. Następne sondaże pokażą, czy jest to związane z okresem wakacyjno-urlopowym, czy też wchodzi w grę inne przyczyny. Fakt, że spadek odsetka posiadaczy oszczędności stanowił połowę liczby osób, które miały oszczędności i je wydały, oznacza zaoszczędzenie pieniędzy przez pewną grupę osób, które miesiąc temu nie miały żadnych oszczędności.

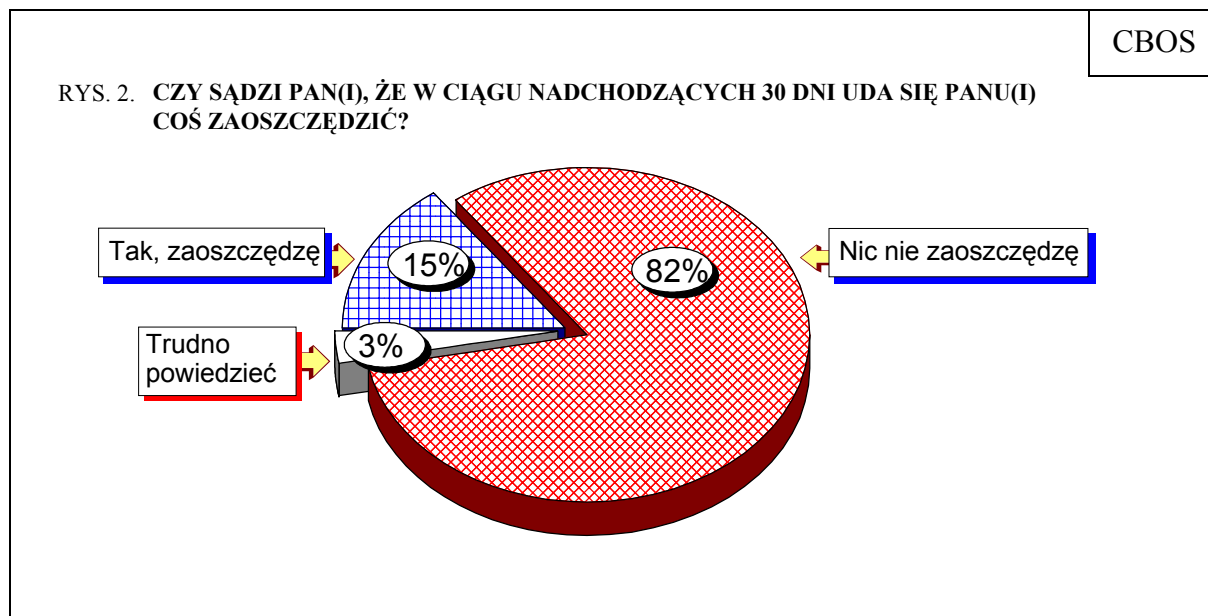
Tabela 1

w procentach

	Wskazania respondentów według terminów badań	
	VII '98	VIII '98
Badani mający oszczędności	24	20
w tym ci, których oszczędności w ciągu miesiąca:		
- zwiększyły się	5	4
- zmniejszyły się	8	7
- pozostały bez zmian	11	9
Badani nie mający oszczędności	76	80
w tym ci, którzy:		
- mieli, ale wydali w ciągu ostatnich 30 dni	brak danych	8
- nie mają i nie mieli	brak danych	72
Ogółem	100	100

³ O oszczędności pytaliśmy także w lipcu - sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (98), 16-21 lipca '98, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych Polaków (N=1058)). Każdorazowo pytaliśmy o okres 30 dni poprzedzających badanie. Por. komunikat CBOS „Oszczędności i zakupy w miesiącach letnich”, sierpień '98.

Można powiedzieć, że Polacy są dużymi optymistami, jeśli chodzi o oszczędzanie pieniędzy. Trzykrotnie więcej osób przewiduje, że w ciągu nadchodzących 30 dni uda im się coś zaoszczędzić, niż deklaruje, że coś zaoszczędziło w ciągu ubiegłych dwóch miesięcy.

W porównaniu z lipcem odsetek osób przewidujących zaoszczędzenie jakiejś sumy pieniędzy nie uległ istotnej zmianie (wzrost z 14% do 15%).

To, że znacznie większa grupa badanych spodziewa się, że coś zaoszczędzi w ciągu najbliższych 30 dni, niż deklaruje, że powiększyła swoje oszczędności w miesiącu poprzedzającym sondaż, wiąże się zapewne z tym, że w okresie wakacyjnym wielu z nas ponosi koszty letniego wypoczynku. Warto podkreślić, że w lipcu 35% posiadaczy oszczędności spodziewało się, że coś zaoszczędzi, obecnie zaś ci, których oszczędności wzrosły, stanowią tylko 22% osób mających oszczędności.

Zaoszczędzenie jakiejś sumy w ciągu nadchodzącego miesiąca przewidują przede wszystkim ci, którzy już mają oszczędności, a także osoby, które w ubiegłym miesiącu wydały wszystkie zaoszczędzone pieniądze.

Tabela 2

w procentach

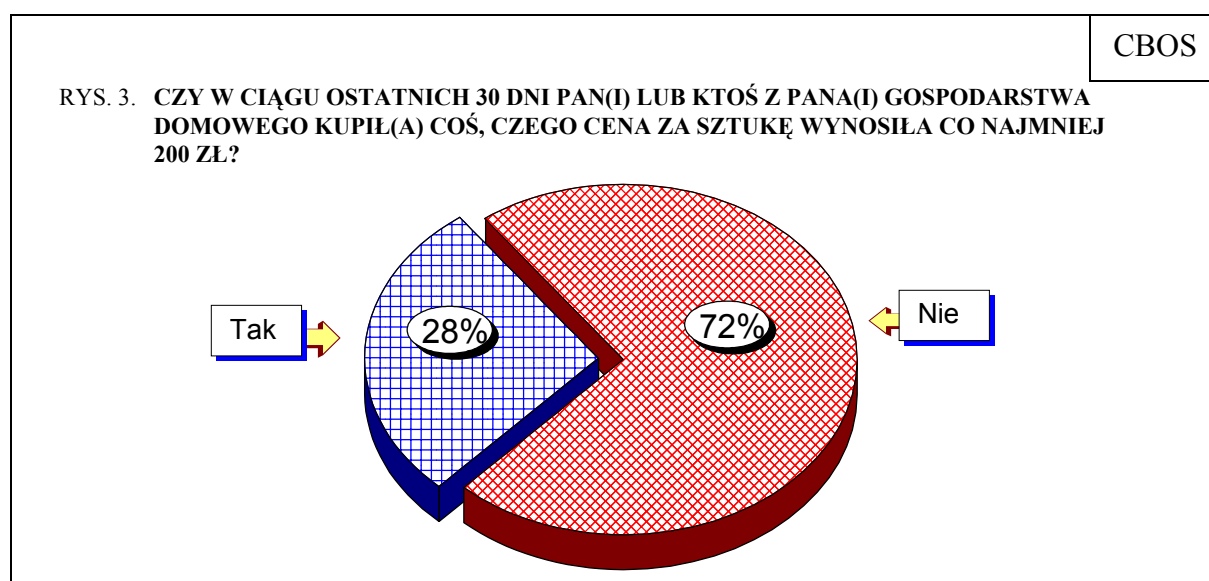
Czy ma Pan(i) jakieś oszczędności osobiste lub wspólne z innymi członkami Pana(i) gospodarstwa domowego - w formie pieniędzy lub bonów, lokat bankowych, akcji, obligacji itp.?	Czy sądzi Pan(i), że w ciągu nadchodzących 30 dni uda się Panu(i) coś zaoszczędzić?		
	Tak, zaoszczędzę	Nic nie zaoszczędzę	Trudno powiedzieć
Tak	36	58	6
Miałe(a)m oszczędności miesiąc temu, ale wydałem(a) wszystko w ciągu ostatnich 30 dni	25	66	9
Nie mam oszczędności i nie miałe(a)m ich przed miesiącem	8	90	2

V Cramera=0,246

Trzeba dodać, że osoby, które nie mają, nie miały i nie przewidują oszczędności, stanowią prawie dwie trzecie (64%) ogółu badanych.

WIĘKSZE ZAKUPY

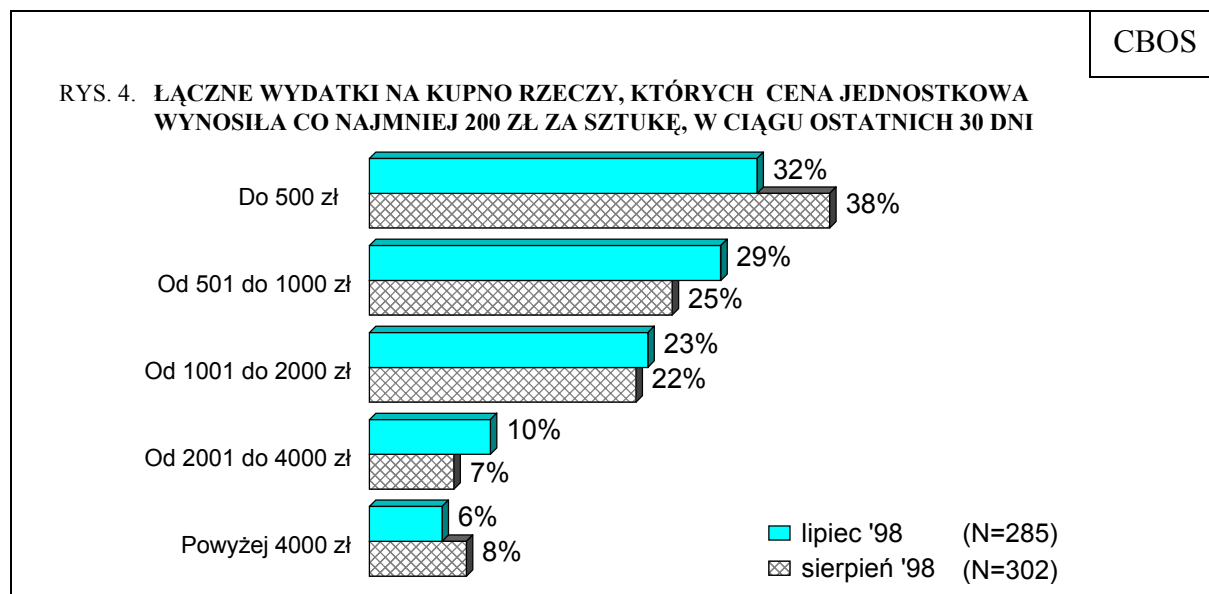
Od połowy lipca do połowy sierpnia prawie trzy czwarte Polaków (72%) nie dokonało żadnych poważniejszych zakupów⁴. Przedmioty o wartości co najmniej 200 zł kupiło 28% badanych - dokładnie tyle samo co w ciągu miesiąca poprzedzającego lipcowy sondaż, natomiast o 3 punkty procentowe więcej, niż przewidywało takie zakupy w lipcu.

⁴ Chodzi o zakupy przedmiotów, których cena jednostkowa wynosiła co najmniej 200 zł.

Wartość poważniejszych zakupów dokonanych przez 63% tych, którzy zakupów takich dokonali (17% ogółu badanych) nie przekroczyła 1000 zł. Najczęściej kupowano rzeczy o wartości do 500 zł (38% osób dokonujących poważnych zakupów - 10% ogółu).

Średnia kwota wydana na tego typu zakupy wyniosła 2745 zł i była o 450 zł wyższa niż w poprzednim miesiącu⁵. Wpłynęła na to deklaracja jednego z badanych, który wydał ponad 90 000 zł (mogło to być np. mieszkanie).

Na zakup rzeczy o wartości co najmniej 200 zł wydatkowano przede wszystkim zaoszczędzone pieniądze, ale nie tylko - co piąty badany, który nie ma i nie miał żadnych oszczędności w ciągu miesiąca poprzedzającego sondaż, dokonał takiego zakupu.

Tabela 3

w procentach

Czy ma Pan(i) jakieś oszczędności osobiste lub wspólne z innymi członkami Pana(i) gospodarstwa domowego - w formie pieniędzy lub bonów, lokat bankowych, akcji, obligacji itp.?	Czy w ciągu ostatnich 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego kupił(a) coś, czego cena za sztukę wynosiła co najmniej 200 zł?	
	Tak	Nie
Tak	38	62
Miałe(a)m oszczędności miesiąc temu, ale wydałem(a)m wszystko w ciągu ostatnich 30 dni	56	44
Nie mam oszczędności i nie miałe(a)m ich przed miesiącem	22	78

V Cramera=0,235

⁵ Średnia dla całej badanej zbiorowości, łącznie z tymi, którzy w tym czasie nie dokonali żadnych poważnych zakupów, wynosi 737 zł i jest wyższa o 120 zł niż przed miesiącem.

Badani, którzy wydali wszystkie swoje oszczędności, a nie dokonali poważniejszego zakupu, to w większości zapewne ci, którzy zaoszczędzone pieniądze przeznaczyli na letni wypoczynek. Stanowią oni 3% ogółu badanych.

Ponad jedna czwarta (28%) ogółu ankietowanych przewiduje, że w ciągu najbliższych 30 dni kupi coś, czego cena jednostkowa wyniesie co najmniej 200 zł. W porównaniu z lipcem nastąpił nieznaczny wzrost nastrojów konsumenckich mierzonych oczekiwaniami poważniejszych zakupów.

Tabela 4 w procentach

Czy przypuszcza Pan(i), że w ciągu nadchodzących 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) rodziny dokona zakupu czegoś, co kosztuje co najmniej 200 zł za sztukę?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	VII '98	VIII '98
Na pewno tak	15	16
Chyba tak	10	12
Chyba nie	19	17
Na pewno nie	49	46
Trudno powiedzieć	7	9

Tabela 5 w procentach

Czy przypuszcza Pan(i), że w ciągu nadchodzących 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) rodziny dokona zakupu czegoś, co kosztuje co najmniej 200 zł za sztukę?	Czy w ciągu ostatnich 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego kupił(a) coś, czego cena za sztukę wynosiła co najmniej 200 zł?	
	Tak	Nie
Tak	51	49
Nie	19	81
Trudno powiedzieć	20	80

V Cramera=0,322

Wśród zamierzających dokonać poważnego zakupu w ciągu najbliższych 30 dni połowę stanowią ci, którzy robili tego rodzaju sprawunki również w ubiegłym miesiącu. Zarówno wśród badanych, którzy dokonali większych zakupów w minionym miesiącu, jak i przewidujących takie zakupy w ciągu nadchodzących 30 dni przeważają osoby dobrze sytuowane, zadowolone z własnej sytuacji materialnej, o wyższym statusie społecznym.

Opracował

Michał STRZESZEWSKI

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy ma Pan(i) jakieś oszczędności osobiste lub wspólne z innymi członkami Pana(i) gospodarstwa domowego - w formie pieniędzy lub bonów, lokat bankowych, akcji lub obligacji itp.?
 1 - Tak; 2 - Miała(a)m oszczędności miesiąc temu, ale wydała(a)m wszystko w ciągu ostatnich 30 dni; 3 - Nie mam oszczędności i nie miała(a)m ich przed miesiącem

	1			2			3			Liczba osób		
Ogółem	20			8			72			1082		
Płeć												
Mężczyźni	21			11			68			513		
Kobiety	19			5			75			569		
Wiek												
18-24 lat	20			7			72			151		
25-34	24			13			63			192		
35-44	19			11			70			236		
45-54	23			7			70			182		
55-64	21			5			74			138		
65 lat i więcej	14			3			83			183		
Miejsce zamieszkania												
Wies	13			6			81			396		
Miasto do 20 tys.	28			10			62			114		
od 21 do 100 tys.	26			7			67			249		
101-500 tys.	19			12			69			209		
501 tys.i więcej mieszk.	29			7			63			110		
Region												
Północny	18			9			73			125		
Zachodni	20			11			69			127		
Środkowo-zachodni	20			4			75			175		
Środkowy	21			6			73			176		
Wschodni	30			6			64			129		
Południowo-wschodni	14			3			83			152		
Południowo-zachodni	20			15			65			199		
Wykształcenie												
Podstawowe	11			2			87			355		
Zasadnicze zawodowe	14			8			78			312		
Średnie	29			13			59			341		
Wyższe	51			13			36			74		
Grupa społ.-zaw. pracujący												
Kadra kier., inteligencja	60			13			27			57		
Prac. umysł. niż. szczebla	30			14			56			89		
Pracownicy fiz.- umysł.	27			8			65			79		
Robotnicy wykwalifikowani	22			11			67			124		
Robotnicy niewykwalifik.	17			2			80			71		
Rolnicy	14			7			79			74		
Pracujący na własny rach.	25			12			63			43		
Bierni zawodowo												
Renciści	8			2			90			140		
Emeryci	18			5			77			200		
Uczniowie i studenci	21			23			55			64		
Bezrobotni	12			2			86			88		
Gospodynie domowe i inni	6			10			85			52		
Pracuje w:												
sferze budżetowej	33			6			60			85		
sekt. państw., publicznym	27			14			60			98		
sp. własc. pryw. i państwa	39			7			54			87		
sekt. pryw. poza rolnict.	23			12			64			208		
prywatnym gosp. rolnym	12			7			81			83		
Dochody na jedną osobę												
Do 275 zł	6			4			90			239		
276 - 399	12			8			80			170		
400 - 549	20			7			73			222		
550 - 799	41			13			46			153		
Powyżej 799 zł	47			12			41			89		
Ocena własnych war. mater.												
Złe	7			6			87			299		
Średnie	18			8			74			522		
Dobre	39			10			51			261		
Udział w prakt. religijnych												
Kilka razy w tygodniu	17			1			81			53		
Raz w tygodniu	19			7			74			565		
Kilka razy w miesiącu	21			7			73			175		
Kilka razy w roku	25			12			63			203		
W ogóle nie uczestniczy	19			13			68			85		
Poglądy polityczne												
Lewica	18			9			72			218		
Centrum	21			7			71			334		
Prawica	27			10			63			295		
Trudno powiedzieć	11			6			83			232		

Tabela 2. Czy sądzi Pan(i), że w ciągu nadchodzących 30 dni uda się Panu(i) coś zaoszczędzić? 1 - Tak, zaoszczędzę; 2 - Nic nie zaoszczędzę

			Trudno powiedzieć		Liczba osób
	1	2			
Ogółem	15	82	3		1084
Płeć					
Mężczyźni	16	80	4		513
Kobiety	14	83	2		571
Wiek					
18-24 lat	30	66	4		151
25-34	18	79	3		192
35-44	15	84	1		236
45-54	9	86	5		182
55-64	10	88	2		140
65 lat i więcej	11	86	3		183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	12	85	3		396
Miasto do 20 tys.	19	79	2		114
od 21 do 100 tys.	17	79	3		249
101-500 tys.	15	81	4		209
501 tys. i więcej mieszk.	20	79	1		112
Region					
Północny	20	77	3		125
Zachodni	10	88	1		129
Środkowozachodni	17	81	3		175
Środkowy	15	81	4		176
Wschodni	18	81	1		129
Południowo-wschodni	7	87	5		152
Południowo-zachodni	19	77	4		199
Wykształcenie					
Podstawowe	11	86	3		357
Zasadnicze zawodowe	14	82	4		312
Średnie	19	78	3		341
Wyższe	23	74	3		74
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	30	67	3		57
Prac. umysł. niż. szczebla	21	77	2		89
Pracownicy fiz. - umysł.	25	74	1		79
Robotnicy wykwalifikowani	17	80	3		124
Robotnicy niewykwalifik.	15	79	6		71
Rolnicy	8	85	7		74
Pracujący na własny rach.	14	84	3		43
Bierni zawodowo					
Renciści	7	91	1		140
Emeryci	10	87	3		203
Uczniowie i studenci	38	54	8		64
Bezrobotni	9	90	1		88
Gospodynie domowe i inni	6	94	0		52
Pracuje w:					
sferze budżetowej	24	75	1		85
sekt. państw., publicznym	22	74	3		98
sp. właśc. pryw. i państwa	22	69	9		87
sekt. pryw. poza rolnict.	19	80	1		208
prywatnym gosp. rolnym	6	88	6		83
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	6	93	1		239
276 - 399	13	85	2		170
400 - 549	17	81	2		224
550 - 799	24	71	5		153
Powyżej 799 zł	31	60	9		89
Ocena własnych war. mater.					
Złe	3	95	2		299
Średnie	14	83	2		524
Dobre	32	63	5		261
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	11	86	2		53
Raz w tygodniu	14	83	3		567
Kilka razy w miesiącu	15	83	1		175
Kilka razy w roku	22	71	6		203
W ogóle nie uczestniczy	8	92	0		85
Poglądy polityczne					
Lewica	13	84	3		218
Centrum	15	81	4		334
Prawica	20	78	2		297
Trudno powiedzieć	12	85	4		232

Tabela 3. Czy w ciągu ostatnich 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego kupił(a) coś, czego cena za sztukę wynosiła co najmniej 200 nowych złotych?

	(%)		
	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	28	72	1085
Płeć			
Mężczyźni	30	70	514
Kobiety	26	74	571
Wiek			
18-24 lat	36	64	151
25-34	38	62	193
35-44	32	68	236
45-54	25	75	182
55-64	21	79	140
65 lat i więcej	13	87	183
Miejsce zamieszkania			
Wies	23	77	397
Miasto do 20 tys.	29	71	114
od 21 do 100 tys.	33	67	249
101-500 tys.	28	72	209
501 tys. i więcej mieszk.	31	69	112
Region			
Północny	30	70	125
Zachodni	27	73	129
Środkowozachodni	30	70	175
Środkowy	25	75	176
Wschodni	28	72	129
Południowo-wschodni	24	76	152
Południowo-zachodni	31	69	199
Wykształcenie			
Podstawowe	17	83	357
Zasadnicze zawodowe	25	75	312
Średnie	38	62	342
Wyższe	46	54	74
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	49	51	57
Prac. umysł. niż. szczebla	45	55	89
Pracownicy fiz. - umysł.	29	71	79
Robotnicy wykwalifikowani	31	69	124
Robotnicy niewykwalifik.	23	77	71
Rolnicy	20	80	74
Pracujący na własny rach.	56	44	44
Bierni zawodowo			
Renciści	10	90	140
Emeryci	20	80	203
Uczniowie i studenci	41	59	64
Bezrobotni	30	70	88
Gospodynie domowe i inni	17	83	52
Pracuje w:			
sferze budżetowej	33	67	85
sekt. państw., publicznym	44	56	98
sp. właśc. pryw. i państwa	31	69	87
sekt. pryw. poza rolnict.	40	60	208
prywatnym gosp. rolnym	19	81	83
Dochody na jedną osobę			
Do 275 zł	17	83	239
276 - 399	27	73	170
400 - 549	30	70	224
550 - 799	34	66	153
Powyżej 799 zł	43	57	89
Ocena własnych war. mater.			
Złe	15	85	299
Średnie	25	75	524
Dobre	48	52	261
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	28	72	53
Raz w tygodniu	27	73	567
Kilka razy w miesiącu	23	77	176
Kilka razy w roku	34	66	203
W ogóle nie uczestniczy	25	75	85
Poglądy polityczne			
Lewica	27	73	219
Centrum	29	71	334
Prawica	33	67	297
Trudno powiedzieć	20	80	232

Tabela 4. Czy przypuszcza Pan(i), że w ciągu nadchodzących 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) rodziny dokona zakupu czegoś, co kosztuje co najmniej 200 zł za sztukę?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	63	9	1084
Płeć				
Mężczyźni	31	58	11	513
Kobiety	25	68	7	571
Wiek				
18-24 lat	32	56	12	151
25-34	38	53	9	192
35-44	35	57	8	236
45-54	25	66	9	182
55-64	17	71	11	140
65 lat i więcej	14	79	6	183
Miejsce zamieszkania				
Wieś	24	68	8	397
Miasto do 20 tys.	30	65	4	114
od 21 do 100 tys.	31	56	13	248
101-500 tys.	23	68	8	209
501 tys. i więcej mieszk.	38	57	6	112
Region				
Północny	27	65	7	125
Zachodni	35	59	6	128
Środkowozachodni	27	57	15	175
Środkowy	27	66	7	176
Wschodni	24	71	5	129
Południowo-wschodni	18	73	10	152
Południowo-zachodni	33	57	10	199
Wykształcenie				
Podstawowe	19	73	8	357
Zasadnicze zawodowe	24	63	13	312
Średnie	36	58	7	341
Wyższe	49	46	5	74
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	56	38	6	57
Prac. umysł. niż. szczebla	43	51	6	89
Pracownicy fiz. - umysł.	32	56	12	79
Robotnicy wykwalifikowani	35	54	11	124
Robotnicy niewykwalifik.	18	70	12	71
Rolnicy	30	57	13	74
Pracujący na własny rach.	58	33	8	43
Bierni zawodowo				
Renciści	13	80	7	140
Emeryci	17	76	7	203
Uczniowie i studenci	33	59	8	64
Bezrobotni	20	69	11	88
Gospodynie domowe i inni	16	77	7	52
Pracuje w:				
sferze budżetowej	42	50	8	85
sekt. państw., publicznym	35	56	10	98
sp. właśc. pryw. i państwa	44	46	9	87
sekt. pryw. poza rolnictw.	33	55	12	207
prywatnym gosp. rolnym	27	57	16	83
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	17	76	7	239
276 - 399	23	72	5	170
400 - 549	34	57	9	223
550 - 799	32	57	10	153
Powyżej 799 zł	43	52	5	89
Ocena własnych war. mater.				
Złe	11	81	8	299
Średnie	27	64	10	523
Dobre	48	43	9	261
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	20	78	2	53
Raz w tygodniu	26	64	10	566
Kilka razy w miesiącu	27	65	9	176
Kilka razy w roku	31	58	11	203
W ogóle nie uczestniczy	36	61	3	85
Poglądy polityczne				
Lewica	28	68	5	219
Centrum	31	60	9	334
Prawica	32	56	13	296
Trudno powiedzieć	17	74	9	232